

CHALMERS

YTTRANDE
2016-11-17
Chalmers dnr C 2016-1767

(Dnr M2016/02399/Ee)

m.registrator@regeringskansliet.se
m.remisser-energi@regeringskansliet.se

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Synpunkter på remiss: Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikat – Delredovisning 2 och förslag till kvoter för 18 TWh till 2030 (ER 2016:19)

Chalmers tekniska högskola avger härmed sitt yttrande över Miljö- och energidepartementets remiss om Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikat – en delredovisning 2 och förslag till kvoter för 18 TWh till 2030 (ER 2016:19) (Miljö- och energidepartementets diarienummer M2016/02399/Ee).

Sammanfattning och yttrande

Såsom vi påpekade i svaret på den första delrapporten är förutsägbarhet viktig för den industriella utvecklingen och för att undvika onödiga vinster och förluster i verksamheterna kring förnybar elproduktion.

Vi stöder därför myndighetens standpunkt att certifikatsystemets grundläggande funktioner bibehålls och att det inte är detta system som hanterar effektvärdet då detta sköts av elmarknaden.

Förslaget att små anläggningar under 68 kW utesluts kan vara rimligt om dessa åtnjuter andra, enklare villkor som ger motsvarande drivkraft. Argumentet att producentens administrativa börda är stor gäller dock inte nödvändigtvis då det finns elhandlare eller nätägare som tillhandahåller effektiva lösningar för små producenters elcertifikat.

Förslaget att reglera tiden mellan tilldelningsperioder har tillkommit som symptom på det problem som skapades av att tidsbegränsningen infördes. Systemet fungerar som kompensation för avsaknad av miljöskatter eller risksubventioner för fossil och kärnkraft enbart för sol och vindkraftverk med låga rörliga kostnader. Biobränslekraftvärmeverk som inte längre får vara med i systemet konkurreras ut av icke förnybara termiska anläggningar trots att de borde ha en bestående fördel. Detta leder i praktiken till onödiga investeringar när fungerande kraftvärmeverk ersätts med nybyggda trots att de skulle kunna fungera ytterligare

många år. Detta bör lösas utanför systemet, t ex genom att införa koldioxidskatt också på el och värmeproduktion.

Vi instämmer i att teknikutvecklingens konsekvenser bör hanteras av marknaden, då denna mekanism är en av systemets fördelar.

Frågor om mekanismer för nedtrappning eller stopp i systemet är avhängiga frågor om hur kärnkraftens och fossila anläggningars externa kostnader hanteras. Det kan bli möjligt att under perioden ta bort ansvarsbegränsningarna för klimatförändringar, reaktorolyckor och andra externa kostnader och istället kräva betalning eller betalningskapacitet från orsakande elproducenter. Därmed skulle elcertifikatssystemet kunna avslutas. Om så inte sker blir diskussionen av avslut av systemet svårare att rättfärdiga med samhällsekonomiska argument.

Elcertifikatens giltighetstid är en viktig fråga för marknadens aktörer. Det är svårt att förstå att en utredning skulle kunna resultera i värdefulla förbättringar som uppväger de osäkerheter redan en utredning skulle innebära – och ännu värre de svårigheter att upprätthålla en likvid marknad som olika giltighetstider på olika certifikat skulle innebära.

Att kundernas kostnader inte ökar är en viktig positiv egenskap hos elcertifikatsystemet, och likaså att likviditeten i systemet ökar med den kvotökning fem riksdagspartiers överenskommelse innebär.

Det finns dock några faktorer i myndighetens förslag som är har onödigt negativa konsekvenser:

Förslaget att först minska, och sedan åter öka den utbyggnadstakten kvoterna driver fram kommer att ha betydande negativa effekter för företagen som bidrar till utbyggnaden. Företag kommer att slås ut och uppbyggd kompetens kommer att gå förlorad vilket leder till ökade kostnader för hela utvecklingsprocessen. En jämn utbyggnadstakt skulle främja den industriella inläringen, och förmågan att sänka kostnader, bättre.

Påståendet att "Några större nedläggningar av befintliga anläggningar förväntas inte förrän i slutet av 2020-talet." Är svår att förstå. Förutom att 4 reaktorer skall stängas enligt beslut i OKGs och Ringhals styrelser, är kvarvarande reaktorer i dessa verk under det närmaste decenniet svåra att få lönsamma utan betydande kostnadsänkningar. Att som myndigheten anta att de kommer att drivas under sin "tekniska livslängd" utan hänsyn till ekonomisk lönsamhet framstår som ett felaktigt antagande.

Just nu ser vi också hur sårbart kärnkraftberoendet är då Frankrike har flera reaktorer ut drift på grund av gemensamma problem och elpriserna där nått nivåer på flera kronor per kWh eftersom man inte har annan kapacitet.

När detta skrivs har också Sverige ett elpris på över 1 krona per kWh därför att oplanerat bortfall av kärnreaktorer och brist på energi i vattenkraftssystemet leder till lågt utbud av el-energi. Detta i en tid då endast en av de fyra reaktorer som enligt beslut skall stängas senast 2020 avsiktligt tagits ut drift.

Under rubriken "Elcertifikaten bör inte ersätta funktioner i elsystemet" finns ett påstående som tycks hämtat ur ett PM som vilseledde energikommissionens ledamöter och som inte är sant. Det gäller värdet av olika slags elproduktion:

Där står att "variabel" elproduktion skulle ha ett lägre värde än "planerbar". Vattenkraft och biokraftvärmens elproduktion ger högre intäkter än kärnkraften eftersom man kan styra

vatten- och bio-elverken så att de producerar el just när elens pris är som högst. Solcellers elproduktion styrs inte av ägarna med har också ett högre värde i Sverige idag eftersom de producerar el på dagarna när priset i allmänhet är högre än på natten. Vindenergin har levererat mer på vintern än på sommaren och tidigare också haft ett större värde per kWh än kärnkraften, men detta samband gäller inte längre i södra Sverige då god vindtillgång nu ökar utbudet i såväl Sverige Tyskland och Danmark så att priset sjunker när det blåser.

Hur dessa fakta kan passas ihopa med påståendets formuleringar om "variabel" och "planerbar" produktion är inte begripligt.

Slutligen vill vi åter påpeka att vi stöder Energimyndighetens förslag från Kontrollstationen första delrapport att justeringar av kvotkurvan i framtiden bör göras genom en förändring av förordningen enligt lagstadgade principer. (Rättstavningsmekanismen valde en annan terminologi.)

Detta är relevant även i relation till denna delrapport. Den tekniska utvecklingen av energieffektiv teknik kan leda till betydande minskning av efterfrågan på el under 2020-talet. Om utbyggnaden av förnybar elproduktion i Sverige inte sker så snabbt att elpriset hålls på en låg nivå kan också elintensiva verksamheter flytta till länder där sol- och vind-el byggs ut till lägre kostnader. Å andra sidan, om utbyggnaden sker snabbt och elpriset därmed hålls nere, kan nya elintensiva datorinstallationer, nya industriella processer och el som ersätter bränslen i transportsektorn öka efterfrågan i Sverige. En förutsägbar justering av kvoterna enligt lagstadgade principer blir därmed viktig för en effektiv utveckling av elsystemet utan onödigt stora vinster eller förluster.

Tomas Kåberger
Professor
Energy Area of Advance
Chalmers University of Technology

Ärendets hantering

Ärendet har handlagts av professor Tomas Kåberger, vid avdelningen för Fysisk resursteori vid institutionen för Energi och miljö